

Nationalt Center for
Forebyggelse af Ekstremisme

Danske og britiske læreres reaktioner på radikalisering: holdninger og indberetningshensigter

- Hovedresultater og anbefalede tiltag

Forskningsrapport fra Århus Universitet, 2020

David Parker, Lasse Lindekilde og Oluf Gøtzsche-Astrup

Nationalt Center for Forebyggelse af Ekstremisme

© 2021 Nationalt Center for
Forebyggelse af Ekstremisme

Tel. +45 72 14 27 00
E-mail: ekstremisme@siri.dk
www.stopekstremisme.dk

September 2021

Alle rettigheder tilhører Nationalt
Center for Forebyggelse af
Ekstremisme.

Udgivelsen kan frit hentes på
www.stopekstremisme.dk.

Nationalt Center for Forebyggelse af
Ekstremismes udgivelser kan frit citeres
med tydelig kildeangivelse.

Kontakt

David.parker@ps.au.dk

Lindekilde@ps.au.dk

Indledning

I takt med en stigende bekymring omkring radikaliserings af unge mennesker er der kommet øget opmærksomhed på denne udfordring på flere områder, herunder folkeskoler og ungdomsuddannelser. Lærere forventes i dag at være i stand til at identificere tegn på radikaliserings og reagere i overensstemmelse hermed, blandt andet ved at dele deres bekymring med myndighederne. Disse forpligtelser har skabt debat blandt fagprofessionelle og forskere. Mange er af den opfattelse, at lærernes tætte kontakt til potentielt sårbare unge mennesker (i kraft af deres position som nærtstående voksne) gør dem særlig godt placeret til at identificere og reagere på tidlige bekymring om radikaliserings, mens andre fremhæver de potentielle risici – så som undergravning af forholdet mellem lærer og elev eller omdannelse af lærerrollen til en sikkerhedsfunktion. Trods disse debatter er der blevet forsket relativt lidt i lærernes egne holdninger til at dele sådanne bekymringer med myndighederne og i lærernes forventede reaktioner på tilfælde af mistanke om radikaliserings.

For at rette en smule op på denne mangel gennemførte denne rapportens forfattere et spørgeskemabaseret eksperiment med britiske og danske lærere fra 7. til 12. klassetrin, hvor man målte deres reaktioner på hypotetiske radikaliserings-scenarier og deres holdninger til radikaliserings-indberetninger ved hjælp af den såkaldt TRAS-skala (*Teacher Reporting Attitude Scale*). Undersøgelsen omfatter 2.173 lærere, heraf 1370 danske og 803 britiske (udsnittet beskrives nærmere i det supplerende materiale til denne rapport), hvilket gør det til den hidtil største kvantitative analyse af læreres holdninger til indberetning og deres evne til at identificere og reagere på radikaliserings blandt eleverne. Undersøgelsen beskæftiger sig med seks forskningsmål: At vurdere

- i. Lærernes holdninger til indberetning af bekymringer om radikaliserings
- ii. Faktorerne, der former lærernes holdninger (for eksempel uddannelse)
- iii. Lærernes evne til at identificere tegn på radikaliserings

- iv. Lærernes evne til at reagere på mulig radikaliserings på passende vis (dvs. undgå over- og underindberetning)
- v. Hvor sikre lærerne er på deres valg af reaktion på bekymring om radikaliserings, og
- vi. Faktorerne, der former lærernes evne til at identificere og reagere på radikaliserings

Blandt mange andre resultater udviste lærernes besvarelser en høj grad af vilje til at reagere på radikaliserings, men også bekymring eller usikkerhed i forhold til indberetningssystemet eller i forhold til potentielt negative konsekvenser af indberetning. Disse besvarelser nuancerer et tidligere fokus på modstand eller uvillighed blandt lærere med hensyn til at involvere sig i forebyggelse af ekstremisme. Lærerne er stadig bekymrede over at indberette eleverne, men accepterer grundlæggende deres rolle i forhold til at beskytte dem mod radikaliserings. På trods af meget debat om, hvad radikaliserings faktisk er og hvordan det kan komme til udtryk, var lærere i begge lande i stand til at genkende indikatorer på radikaliserings og havde til hensigt at tage yderligere forholdsregler i takt med, at en sag spidsede til. Blandt briterne var reaktionerne mere 'formelle' (f.eks. i form af indberetning til myndighederne), hvorimod de danske lærere hældede mere til uformelle reaktioner. Det kan til dels skyldes uddannelses, idet 96 % af de britiske deltagere har modtaget en form for uddannelses i forebyggelse af radikaliserings, hvor det til sammenligning kun er 17 % af de danske lærere, der har det. Holdningerne til at indberette var positivt korreleret med uddannelses, og det samme gjaldt selvsikkerhed omkring, hvordan man som lærer skulle gribe ind i tilfælde af mistanke om radikaliserings.

Denne forskningsrapport bygger på to akademiske artikler, den ene publiceret i 2020 (Parker, Lindekilde & Gøtzsche-Astrup 2020), den anden udkommer i 2021. Undersøgelsen benyttede en række analytiske værktøjer og metoder herunder lineær regression og gjorde brug af eksperimentelle elementer som kategorisk forudsigelsesvariabel samt en række kontrolvariable. Denne tilgang tillod forskerne at identificere årsagssammenhænge og udforske relationerne mellem forskellige variable. Den detaljerede metodebeskrivelse, der er tilgængelig i den fulde akademiske artikel, er udeladt fra dette resumé, der har fokus på hovedresultater og policy-anbefalinger. Hvis det ønskes, kan forfatterne kontaktes for yderligere information om forskningsmetoderne. I dette resumé præsenteres de vigtigste statistiske resultater i simpel tekstform. De nøjagtige statistiske resultater afrapporteres imidlertid i en række tabeller i det supplerende materiale. Dette valg er truffet for at gøre resuméet så tilgængeligt som muligt, mens interesserede læsere kan tilgå statistiske resultater i yderligere detaljer.

Om end vi har tillid til de resultater, der præsenteres her, og mener, at resultaterne er et stort fremskridt for forståelsen af rapporteringsadfærd blandt lærere, har undersøgelsen sine begrænsninger. For eksempel var den begrænset til at undersøge årsagssammenhængen i forbindelse med stigende tendens til *religiøs* radikaliserings. Det er et af de vigtigste kritikpunkter rettet mod tiltagene til at forhindre voldelig ekstremisme inden for uddannelsessystemet, at tærsklerne for

indberetning er lavere, når det drejer sig om 'jihadistisk' radikaliserings, end når det gælder for eksempel deltagelse i højreekstreme grupper. Derfor vil det være interessant at undersøge, hvordan elevernes ideologiske tilbøjeligheder påvirker lærerens indberetningsintentioner. Selvom de scenarier, der er anvendt i den aktuelle undersøgelse, er religiøst neutrale, kan nogle respondenter i undersøgelsen måske de facto have tænkt på en form for 'jihadistisk' radikaliserings, da de besvarede spørgsmålene. Dette påvirker imidlertid ikke validiteten af konklusionerne fra vores eksperimentelle design, da randomiseringen af respondenterne til forskellige forsøgsgrupper vil udjævne den slags bias. Desuden er de scenarier, der blev anvendt i undersøgelsen, konstruerede og hypotetiske og uundgåeligt noget enklere end virkelighedens radikaliseringsager. Vi konstruerede dog alligevel bevidst scenarierne, så de forhold, der angav vilkår af henholdsvis lav og høj bekymring, var relativt klart definerede. Vi forventede således at lærerne i lavbekymrings-scenariet ville undgå formel indberetning til myndighederne, mens vi i højbekymrings-scenariet forventede, at lærerne ville foretage en sådan formel indberetning. Mellembekymrings-scenariet var med fuldt overlæg gjort mindre klart. Selvom scenarierne er hypotetiske, byggede de på eksempler, der tidligere har været benyttet inden for forskning med et godt resultat (se Thomas et al. 2017). Endvidere blev de diskuteret med praktikere inden for radikaliseringsforebyggelse samt lærere, før de blev tilpasset spørgeskemaundersøgelsen, for at sikre relevans i forhold til respondenternes virkelighed og hverdagsliv. Det skal også nævnes, at selvom denne undersøgelse beskæftiger sig med uddannelse i radikaliseringsforebyggelses rolle i genkendelsen af og reaktionen på radikaliserings blandt lærere, så kigger den kun på mængden af uddannelse og ikke på typen af sådan uddannelse. Det er klart, at nogle former for uddannelse, f.eks. kurser, hvor deltagerne er fysisk til stede, kan være mere effektive end andre (f.eks. online kurser). Endelig beskæftigede undersøgelsen sig kun med lærere fra klassetrin 7 til 12. Bekymringen er stigende i forhold til lærere på de højere uddannelsesinstitutioners evne og villighed til at tage sig af problemer med radikaliserings blandt studerende.

1.0 Læreres holdninger til indberetning

1.1/ Teacher Reporting Attitude Scale: TRAS

Da forfatterne ikke kunne finde en valideret skala til at måle læreres holdninger til indberetning af bekymringer om radikaliserings, tilpassede og modificerede vi The Teacher Reporting Attitude Scale, som er udviklet til at måle læreres holdninger til indberetning ved mistanke om seksuelt misbrug af elever. Vi tilpassede spørgsmålene til at fungere som et screeningsværktøj for holdninger til indberetning af radikaliserings, men bibeholdt skalaens grundlæggende tredeling. Vi stillede fire spørgsmål, der monitorerede lærernes oplevelse af 'Forpligtelse' til rollen som den, der indberetter bekymring om radikaliserings, fem spørgsmål, der monitorerede lærernes 'Tillid' til, at systemet håndterer indberettede bekymringer om radikaliserings på en passende måde, og seks spørgsmål, der monitorerede lærernes opfattelse af negative 'Konsekvenser' af indberetning både for den involverede elev og for læreren selv. De tre underkategorier – Forpligtelse, Tillid og Konsekvenser (omvendt skaleret) – blev tilsammen brugt til at beregne en samlet TRAS-værdi (skaleret 0-1), hvor høje værdier indikerer positive holdninger til indberetning af bekymringer vedrørende radikaliserings af elever.

1.2/ Sammenligning af TRAS-værdier i Danmark og Storbritannien

Lærere i begge lande har i gennemsnit relativt positive holdninger til indberetning af bekymring om radikaliserings (over midtpunktet på skalaen). Sammenlignet med Danmark har britiske lærere dog en signifikant højere gennemsnitlig TRAS-værdi (0,66 mod 0,58 på en skala fra 0-1). Alligevel scorer flertallet af lærerne i begge lande dog over middel på deres samlede TRAS-værdi. I Danmark har kun 1 % af lærerne samlede TRAS værdier, der ligger i den laveste tredjedel af skalaen, 78 % ligger i den midterste tredjedel, og 21 % ligger i den øverste tredjedel af skalaen. I Storbritannien er de tilsvarende tal 1 %, 50 % og 49 %.

Ud fra underkategorierne er det vores indtryk, at lærerne især føler en stor grad af 'Forpligtelse' til at

indberette bekymring om radikaliserings, og at et stort flertal af lærerne derfor ser det som en legitim del af deres rolle som lærere at indberette bekymring for radikaliserings, hvis de oplever det. I Danmark har 1,5 % af lærerne værdier i den laveste tredjedel af 'Forpligtelse'-skalaen, 22 % har i den midterste tredjedel, og 76 % har i den øverste tredjedel af skalaen. I Storbritannien er de tilsvarende tal 3,5 %, 15 % og 81 %. I begge lande har lærerne også 'Tillid' til systemets evne til at håndtere indberettede tilfælde af bekymring. I Danmark har 6 % af lærerne ringe tillid til systemets evne til at håndtere tilfælde af bekymring, 70 % har middel tillid, og 24 % har stor tillid. I Storbritannien er de tilsvarende tal 9 %, 47 % og 44 %. Imidlertid er denne tillid i gennemsnit lavere end den forpligtelse, de oplever i forhold til deres rolle som indberettere. Her ser vi igen, at den gennemsnitlige tillid til systemets evne til at håndtere tilfælde af bekymring på en passende måde er højere i Storbritannien end i Danmark (0,60 mod 0,54). Underkategorien af oplevede 'Konsekvenser' henviser til de negative konsekvenser, der kan opleves i forbindelse med at indberette en sag om radikaliserings til myndighederne, herunder synspunkter som 'Jeg ville være tilbageholdende med at indberette en sag, fordi det ville kunne skade mit forhold til eleven' og 'Jeg ville være bekymret for, at jeg via indberetning måske ville kunne bringe en uskyldig elev i problemer'. Denne skala er omvendt skaleret, så en høj score indikerer en lav grad af oplevede, negative konsekvenser af indberetning. I Danmark melder 8,5 % af lærerne i høj grad om oplevede negative konsekvenser af indberetning, 76 % beretter om en middel grad af negative konsekvenser, og 15 % beretter om en ringe grad af konsekvenser. I Storbritannien er de tilsvarende tal 2 %, 57,5 % og 40,5 %. I gennemsnit er danske lærere mere bekymrede over konsekvenserne af indberetning end deres britiske kolleger (0,50 mod 0,61).

Samlet set viser analysen af læreres holdninger til indberetning et højt niveau af forpligtelse på at reagere på radikaliserings, men nogen bekymring eller usikkerhed, hvad angår tillid til indberetningssystemet og/eller potentielt negative konsekvenser af indberetning. Dette billede gælder for begge lande, men de danske lærere udviser lavere grundlæggende oplevet forpligtelse og mindre tillid samt større oplevede konsekvenser af indberetning end de britiske lærere (se tabel S1 i det supplerende materiale for statistiske detaljer).

Ser man mere detaljeret på TRAS-emnerne, er der et par resultater, der skiller sig ud. Således vedrører den største forskel på landene inden for et enkelt emne udsagnet 'Jeg ville være usikker på, hvad der er den rigtige fremgangsmåde til indberetning af bekymringer om elevs sårbarhed over for radikaliserings' (se udsagn 9 i tabel 2 herunder). Britiske lærere udtrykker meget lavere gennemsnitlig enighed med dette udsagn end deres danske kolleger (Storbritannien 2,78 mod Danmark 4,62 på en skala fra 1-7). Danske lærere er således mere usikre end deres britiske kolleger på, hvordan de skal indberette en bekymring vedrørende elevradikaliserings.

Tabel 1. TRAS: Enkelte elementer

		Danmark	Storbritannien
1	'Det er vigtigt for lærere at være involveret i at indberette sårbarhed over for radikaliserings for at forebygge negative konsekvenser for børn'	5,40 (1,17)	5,81 (1,35)
2	'Indberetning af sårbarhed over for radikaliserings er nødvendig for unge menneskers sikkerhed'	5,25 (1,23)	5,77 (14,9)
3	'Guidelines for indberetning af radikaliserings er nødvendige for lærere'	5,62 (1,31)	5,81 (1,45)
4	'Jeg har tænkt mig at indberette sårbarhed over for radikaliserings, når jeg har mistanke om det'	5,38 (1,21)	5,73 (1,45)
5	'Jeg har ikke tillid til, at den lokale myndighed reagerer effektivt på indberetninger om radikaliserings'	4,57 (1,51)	4,47 (1,74)
6	'Jeg har ikke tillid til, at politiet reagerer effektivt på indberetninger om radikaliserings'	4,67 (1,53)	4,53 (1,79)
7	'Det er spild af tid at indberette bekymringer om elevradikaliserings, da ingen følger op på indberetningen'	5,17 (1,38)	5,17 (1,75)
8	'Jeg tror på, at det nuværende system for indberetning af sårbarhed over for radikaliserings er effektivt til at tage hånd om problemet'	4,09 (0,81)	4,46 (1,45)
9	'Jeg ville være usikker på, hvad der er den rigtige fremgangsmåde til indberetning af bekymringer om elevers sårbarhed over for radikaliserings'	2,78 (1,58)	4,62 (1,83)
10	'Jeg ville være tilbageholdende med at indberette en sag, fordi det ville kunne skade mit forhold til eleven'	4,60 (1,66)	4,90 (1,79)
11	'Jeg ville være ængstelig over at indberette sårbarhed over for radikaliserings af frygt for, at familien eller lokalsamfundet ville hævne sig'	5,35 (1,47)	4,83 (1,79)
12	'Lærere, som undlader at indberette selv små bekymringer om elevers sårbarhed over for radikaliserings, kan komme i problemer'	2,98 (1,38)	4,42 (1,57)
13	'Jeg ville finde det svært at indberette sårbarhed over for radikaliserings, fordi det er svært at vurdere, hvor meget der skal til'	4,03 (1,75)	3,00 (1,50)
14	'Jeg ville være bekymret for, at jeg via indberetning måske ville kunne bringe en uskyldig elev i problemer'	3,58 (1,65)	4,36 (81,83)

15	'Jeg ville være bekymret for andres sikkerhed, hvis jeg ikke indberettede (f.eks. fordi personen efterfølgende begik en terrorhandling)'	4,57 (1,58)	5,40 (1,52)
----	--	--------------------	--------------------

Bemærk: Resultaterne er angivet som gennemsnit med standardafvigelser i parentes. Alle elementer er skaleret fra 1-7, fra 'Meget uenig' (1) til 'Meget enig' (7), hvor 4 angiver 'hverken enig eller uenig'. Alle væsentlige forskelle på tværs af landene står med fed skrift.

En anden interessant forskel vedrører udsagn 12 'Lærere, som undlader at indberette selv små bekymringer om elevers sårbarhed over for radikaliserings, kan komme i problemer'. Britiske lærere er i gennemsnit meget mere enige i dette udsagn end danske lærere (4,42 mod 2,98). Det er sandsynligt, at denne bemærkelsesværdige forskel skyldes, at Storbritannien i 2015 har indført en særlig lovgivning, der pålægger lærere en obligatorisk pligt til at vise 'behørig hensyntagen til behovet for at forhindre folk i at blive trukket ind i terrorisme' (den såkaldte 'Prevent Duty', som blev implementeret som en del af den britiske regerings samlede terrorbekæmpelsesstrategi ved navn CONTEST). Endelig ser vi, at danske lærere i gennemsnit er mere enige end britiske lærere i udsagnet 'Jeg ville finde det svært at indberette sårbarhed over for radikaliserings, fordi det er svært at vurdere, hvor meget der skal til' (4,03 mod 3,00). Det kunne tyde på, at britiske lærere føler sig mere sikre i forhold til at kunne identificere tærsklen for, hvor meget der skal til for at indberette, hvilket kan have noget at gøre med, at lærerne i Storbritannien bliver uddannet langt mere i at opfange og reagere på radikaliserings end i Danmark. Mens 96 % af de britiske respondenter således har modtaget en eller anden form for uddannelse, gælder dette kun for 17 % af de danske lærere i udsnittet. Som vist herunder, korrelerer uddannelse positivt med holdninger til indberetning, hvilket betyder, at jo mere uddannelse lærerne modtog, jo mere positive er deres holdninger i forhold til indberetning af bekymringer om radikaliserings blandt elever.

2.0 Faktorer der former læreres holdninger i forhold til indberetning

Ved hjælp af de samlede TRAS-værdier (den samlede score på tværs af de tre underkategorier af Forpligtelse, Tillid og Konsekvenser) undersøgte vi, hvilke faktorer der formede lærernes holdning til indberetning i begge lande. Følgende variabler var positive prædiktorer for højere TRAS-værdier i begge lande (angivet i rækkefølge efter hvor meget de forklarer af variansen i TRAS-værdier). Dette betyder, at jo højere niveauet for hver variabel er, jo højere samlet TRAS-værdi har lærerne:

- Omfang af uddannelse i at genkende og reagere på radikalisering
- Antal års lærererfaring
- Positiv skolekultur i forhold til at kommunikere og dele bekymringer

I Danmark udviste skolelærere i de ældste klasser i folkeskolen (med elever i alderen 13-16 år, der var 263 sådanne lærere i undersøgelsen) signifikant højere niveauer af TRAS-værdier end gymnasielærere (med elever i alderen 16-20, der var 1370 sådanne lærere i undersøgelsen) og de havde en stærkere holdning til, at indberetning er en nødvendig del af lærerrollen og oplevede mindre udtalte konsekvenser af indberetning. Køn påvirkede ikke de endelige TRAS-værdier i nogen af landene.

I begge lande gav lærere med mere uddannelse, flere års lærererfaring og positiv opfattelse af kommunikationskulturen på deres skole imidlertid i gennemsnit udtryk for mere positive holdninger til indberetning. Herunder diskuteres de forskellige faktorer.

2.1/ Vigtigheden af uddannelse

I både Danmark og Storbritannien var den stærkeste prædiktor for TRAS-værdien, at læreren havde

modtaget uddannelse i, hvordan man genkender og reagerer på radikaliserings – jo mere træning, jo mere positiv var holdningen til at indberette bekymringer. Mens den begrænsede mængde uddannelse i Danmark kun gav os mulighed for at analysere vigtigheden af at have eller ikke have modtaget nogen uddannelse, gjorde de britiske data det muligt at anvende et mål for uddannelse, der registrerede antallet af uddannelsestimer. Vi ser generelt en positiv korrelation mellem antal uddannelsestimer (1-10) og TRAS-værdier blandt de britiske lærere. Alligevel er det vigtigt at understrege, at vi i denne undersøgelse ikke ser på typen af uddannelse, som er modtaget, men kun mængden af uddannelse. Således kan vi ikke konkludere noget om, hvilken type undervisning (f.eks. personlig eller online), af hvem (f.eks. politi eller ngo'er) eller med hvilket indhold (f.eks. udpegning af forskellige indikatorer for radikaliserings) der er mest effektiv. Vores resultater tyder på, at uddannelse af lærere i, hvordan man identificerer og reagerer på radikaliserings af elever, generelt synes at øge lærernes engagement i rollen som indberetter og tilliden til det system, de indberetter til, og at bidrage til at sænke de oplevede negative konsekvenser af at indberette bekymringer.

I betragtning af den relativt lave grad af uddannelse, der er observeret i dansk sammenhæng, giver disse fund anledning til at overveje at udvide uddannelsen af lærere i Danmark. Det signifikant højere TRAS-grundniveau i Storbritannien kan være et resultat af mere uddannelse, men som nævnt kan det også skyldes forskelle i lovgivning (såsom 'Prevent Duty').

2.2/ Vigtigheden af lærererfaringen

I begge lande oplever vi, at jo mere erfarne lærerne er (målt som antal års erfaring), jo højere er deres gennemsnitlige TRAS-værdier (dvs. de føler sig mere forpligtede på rollen som indberetter af bekymringer og har mere tillid til, at systemet håndterer indberetninger på en passende måde, ligesom de i mindre grad oplever negative konsekvenser af at indberette elever). Vi kan kun gisne om årsagen til dette, men en fortolkning baseret på de tilgængelige data er, at mere erfarne lærere, der har været udsat for mere forskelligartede udfordringer med elever, er mere tilbøjelige til at acceptere en bred vifte af omsorgsansvar, herunder for radikaliserings, som en nødvendig del af deres lærerrolle. Det er også muligt, at mere erfarne lærere har oplevet mere indberetning, hvilket har ført til større tillid til systemet. Denne fortolkning understøttes af det faktum, at lærere, der har faktisk erfaring med at indberette bekymringer om radikaliserings, har større tillid til systemet end dem, der ikke har denne erfaring, når vi betragter lærere fra begge lande under ét.

2.3/ Vigtigheden af skolens kommunikationskultur

Vi inkluderede tre spørgsmål i undersøgelsen, der skulle måle kommunikations- og interaktionskulturen på skolerne. Vi mente, at dette ville være en vigtig kontrolvariabel, når vi analyserede, hvordan lærere er tilbøjelige til at reagere på tilfælde af radikaliserings, herunder mere uformelle reaktioner såsom at drøfte det med kollegerne. De tre punkter var: 'Der er god kommunikation mellem lærerne og ledelsen på denne

skole', 'Der er god kommunikation mellem medarbejdere på denne skole/dette gymnasium', og 'Lærere på denne skole/dette gymnasium kan stole på, at deres kolleger vil give dem støtte og hjælp, når det er nødvendigt'.

Resultaterne viser tydeligt, at denne kommunikations-variabel (kombinationen af de tre spørgsmål) er positivt korreleret med TRAS-værdier, således at jo mere positivt lærerne opfatter den interne kommunikationskultur, jo mere positiv er deres holdning til at indberette bekymring om radikaliserings. En positiv opfattelse af kommunikationskultur er en særlig stærk prædiktor for tillid til indberetningssystemet, hvilket muligvis har noget at gøre med en generelt positiv holdning blandt nogle lærere over for samarbejde om håndtering af sager eller problemer.

3.0 Læreres evne til at genkende tegn på radikaliserings

For at måle, om lærere reagerer på radikaliserings tegn, undersøgte vi de eksperimentelle scenariers effekt på lærernes intentioner om at reagere. Undersøgelsen benyttede et spørgeskema-eksperiment med deltagere i begge lande, som tilfældigt fik tildelt ét af tre radikaliserings scenarier: 1) lav grad af bekymring, 2) tvetydig eller 3) høj grad af bekymring. De deltagere, der havde fået tildelt 1), blev bedt om at læse et hypotetisk scenario om en elev i deres klasse, den 16-årige Adam, der for nylig var konverteret til en ny religion og forekom at være påvirket af den nye gruppes ledere. De deltagere, der havde fået tildelt 2), modtog de samme oplysninger som dem, der havde fået tildelt 1), men eleven er nu begyndt at hemmeligholde, hvad han laver på sin computer, hans verdensopfattelse er påvirket af den nye gruppe, og han bliver mere og mere vred over britisk/dansk indenrigs- og udenrigspolitik. De deltagere, der havde fået tildelt 3) ser den information, der er givet til 1) og 2) tillige med yderligere oplysninger, der beskriver bekymring hos andre lærere over, at Adam har studeret ekstremistisk litteratur og udenlandsk konfliktmateriale online. Adam er begyndt at tale for brug af vold for at ændre regeringens politik og idoliserer folk, der har benyttet vold til politiske formål. Deltagere i alle tre scenarier får at vide, at de er Adams lærer, og selvom de oplever, at han er til at stole på, og ved at han har haft meget at kæmpe med i sit liv, har de også bemærket, at han er begyndt at lukke af og virke mindre glad i klassen, og de føler, at der kan være noget galt. Når de spørger Adam om det, siger han, at det bare er fordi, han er stresset over sine lektier. Den fulde beskrivelse af de tre scenarier er tilgængelige i det supplerende materiale.

Det eksperimentelle design var begrænset til at undersøge årsagseffekten af stigende tegn på religiøs radikaliserings. Det er et af de vigtigste kritikpunkter rettet mod tiltagene til at forhindre voldelig

ekstremisme inden for uddannelsessystemet, at tærsklerne for indberetning er lavere, når det drejer sig om 'jihadistisk' radikaliserings, end når det gælder for eksempel deltagelse i højreekstreme grupper (jf. Busher et al. 2019; 2017; Moffat & Gerard 2019; Dudenhoefer 2018). Derfor vil det være interessant at undersøge, hvordan elevernes ideologiske tilbøjeligheder påvirker lærerens indberetningsintentioner. Selvom de scenarier, der er anvendt i den aktuelle undersøgelse, er neutrale med hensyn til den religion, de omhandler, kan nogle respondenter i undersøgelsen måske de facto have tænkt på en form for 'jihadistisk' radikaliserings, da de besvarede spørgsmålene. Dette påvirker imidlertid ikke validiteten af konklusionerne fra vores eksperimentelle design, da randomiseringen af respondenterne til de forskellige scenarier vil udjævne den slags bias. Desuden er de scenarier, der blev anvendt i undersøgelsen, konstruerede og hypotetiske og uundgåeligt noget enklere end virkelighedens radikaliserings-sager. Vi konstruerede dog alligevel bevidst scenarierne, så de forhold, der angav vilkår af henholdsvis lav og høj bekymring, var relativt klart definerede. Således forventede vi i lavbekymrings-scenariet at lærerne ville undgå formel indberetning til myndighederne, mens vi i højbekymrings-scenariet forventede, at lærerne ville foretage en sådan formel indberetning. Mellembekymrings-scenariet var med fuldt overlæg gjort mindre klart. Selvom scenarierne er hypotetiske, byggede de på eksempler, der tidligere har været benyttet inden for forskning med et godt resultat (se Thomas et al. 2017). Endvidere blev de diskuteret med praktikere inden for radikaliseringsforebyggelse og lærere, før de blev tilpasset spørgeskemaundersøgelsen for at sikre relevans i forhold til respondenternes virkelighed og hverdagsliv.

3.1/ De fiktive scenariers indvirkning på bekymringen for radikaliserings

Først undersøgte vi lærernes bekymring for, at Adam var i fare for radikaliserings, på tværs af de forskellige scenarier (for statistiske resultater, se tabel S2 i det supplerende materiale). Vi kan se, at scenariet som forventet har en generel effekt på bekymringen for radikaliserings, og at der ikke er nogen forskelle mellem landene heri. Efterhånden som bekymringstegnene øges fra scenarie til scenarie, bliver lærere i begge lande mere bekymrede. I modsætning til hvad der ofte beskrives i dele af den eksisterende forskningslitteratur (Moffat & Gerard 2019; Bryan 2017; Revell 2019), viser tabellen, at lærere på tværs af nationale sammenhænge ser ud til at kunne genkende elevradikaliserings, når de møder den. De øgede tegn på radikaliserings har i høj grad samme årsagseffekt på lærerens bekymringer på tværs af kontekst. På tværs af de to lande med forskellige uddannelsessystemer, forskellige erfaringer med terrorisme og delvist forskellige strategier til forebyggelse af radikaliserings finder vi således ingen forskel i lærernes bekymringsniveauer fra scenarie til scenarie.

Tabel 2. Læreres bekymring om radikaliserings på tværs af scenarier og lande

	Danmark	Storbritannien
Scenarie 1	4,14 (0,06)	4,10 (0,09)
Scenarie 2	4,64 (0,05)	4,75 (0,08)
Scenarie 3	5,01 (0,04)	5,08 (0,08)

Bemærk: Resultater angivet som gennemsnit med standardfejl i parentes. Bekymring kodet som 1 (ingen bekymring) til 7 (stor bekymring).

Mens bekymringsniveauet i scenarie 3 var lavere, end man kunne have forventet (lærerne var i gennemsnit 'til en vis grad enige' i, at der var grund til mistanke om, at Adam radikaliseres), læser lærerne i Storbritannien og Danmark ikke desto mindre bekymringstegn på radikaliserings forholdsvist ens, som vist i tabel 2. Dette modsiger andre forskningsresultater, der er blevet udlagt således, at tegn på radikaliserings aflæses meget kontekstafhængigt og subjektivt (se f.eks. Bryan 2017; Revell 2019).

4.0 Læreres indberetningshensigter

Hvor tilbøjelige er lærere i de to lande til at reagere på forskellige måder på scenarierne? Tabel 3 viser resultaterne for hver reaktionsform, for hvert scenarie, opdelt efter land.

Tabel 3: Scenariernes betydning for indberetningshensigt, middelværdier og standardafvigelser.

	Danmark (n=1370)			Storbritannien (n=803)		
	Scenarie 1	Scenarie 2	Scenarie 3	Scenarie 1	Scenarie 2	Scenarie 3
Ikke gøre noget	3,0 (1,8)	2,5 (1,6)	2,2 (1,5)	2,9 (1,9)	2,7 (1,8)	2,6 (1,9)
Tale med Adam	5,7 (1,4)	5,7 (1,4)	5,5 (1,5)	5,3 (1,6)	5,0 (1,8)	5,0 (1,8)
Tale med Adams familie	3,5 (1,9)	3,8 (1,9)	3,8 (2,0)	4,3 (1,7)	4,2 (1,8)	4,4 (2,0)
Drøfte med andre lærere	6,0 (1,2)	6,2 (1,1)	6,3 (1,0)	5,1 (1,8)	4,9 (1,7)	5,0 (1,8)
Drøfte uformelt med SSP-ansvarlig	5,8 (1,4)	5,9 (1,5)	6,0 (1,5)	5,3 (1,8)	5,2 (1,8)	5,3 (1,9)
Drøfte formelt med SSP-ansvarlig	4,5 (1,9)	4,8 (1,8)	5,2 (1,7)	4,9 (1,8)	5,4 (1,7)	5,8 (1,5)
Drøfte uformelt med myndigheder	2,9 (1,7)	3,3 (1,8)	3,6 (1,7)	3,6 (1,9)	3,8 (1,9)	4,2 (1,9)
Formelt informere						
Nationale/lokale forebyggelsesmyndigheder	2,4 (1,5)	3,0 (1,7)	3,3 (1,6)	3,8 (1,9)	3,9 (1,9)	4,5 (1,8)
Ring til hotline for kontraekstremisme	2,9 (1,7)	3,5 (1,8)	3,7 (1,8)	3,2 (1,8)	3,5 (1,8)	4,0 (1,9)
Ring til anti-terror-hotline	-	-	-	2,9 (1,8)	3,1 (1,8)	3,5 (1,9)

Notere detaljer i skolens journalsystem	3,6 (2,0)	3,8 (2,0)	4,0 (2,1)	5,3 (1,7)	5,4 (1,7)	5,6 (1,6)
Uformel reaktion-score	5,2 (0,90)	5,4 (0,89)	5,4 (0,85)	5,0 (1,2)	4,8 (1,3)	4,9 (1,3)
Formel reaktion-score	3,3 (1,3)	3,7 (1,3)	4,0 (1,2)	4,2 (1,4)	4,4 (1,3)	4,8 (1,2)

Noter: N = 1370 for dansk udsnit. N = 803 for britisk udsnit. Alle værdier kodet 1-7, fra 'Meget usandsynligt' (1) til 'Meget sandsynligt' (7) med (4) som middelværdi 'Hverken sandsynligt eller usandsynligt'.

Eksempelvis kan vi således aflæse af tabellen, at sandsynligheden for, at danske lærere svarer, at de 'Formelt informerer nationale/lokale forebyggelsesmyndigheder' om Adam, stiger fra et gennemsnit på 2,4 i lavbekymrings scenariet, til 3,0 i det tvetydige scenarie 2 og til 3,3 i højbekymrings scenariet. Vi kan se en lignende tendens i Storbritannien, men med et højere grundniveau, hvad angår intentioner om formelt at indberette til myndighederne.

For at måle lærernes vilje til at indberette sagen til andre i modsætning til at håndtere problemet internt konstruerede forfatterne et kombinationsmål til at indfange formelle reaktionsintentioner, dvs. intentioner om formelt at diskutere sagen med skolens SSP-ansvarlig, diskutere det med en myndighedsrepræsentant, indberette det til nationale/lokale forebyggelsesmyndigheder, kontakte en hotline og formelt indskrive sagens detaljer i skolens journal. For at gøre skalaerne sammenlignelige landene imellem er det at ringe til antiterror-hotlinen ikke medtaget, da denne mulighed kun er relevant i Storbritannien. Vi konstruerede også et kombineret mål for uformelle reaktioner, dvs. intentioner om at tale med Adam, tale med hans familie, diskutere sagen med andre lærere og uformelt diskutere sagen med skolens SSP-ansvarlige.

4.1/ Uformelle reaktionsintentioner

Når man ser på lærernes uformelle reaktionsintentioner, viser resultaterne, at lærere i Storbritannien ikke bliver mere tilbøjelige til at gribe til uformelle reaktioner, når radikaliserings bekymringstegn øges fra scenarie til scenarie. Lærere i Danmark bliver *mere* tilbøjelige til at gribe til uformelle reaktioner, når der er flere tegn på radikaliserings. Danske lærere har signifikant højere gennemsnitlige uformelle reaktionsværdier end deres britiske kolleger, cirka et halvt skalapoint (se tabel S3 i det supplerende materiale).

Tendensen blandt danske lærere til at gribe til uformelle reaktioner på bekymring om radikaliserings kan afspejle en generel forskel i (skole)kultur, hvor danskerne er mere uformelle i deres tilgang til mange aspekter af livet. Som det vil fremgå af det følgende, synes denne uformelle reaktionstilgang til en vis grad at være en kompensation for lavere niveauer af formelle reaktionsintentioner, og danske lærere er

således ikke mere tilbøjelige end deres britiske kolleger til at 'ikke gøre noget' i Scenarie 3 (se tabel 3, forskellen er ikke statistisk signifikant). Disse fund bekræfter tidligere undersøgelser, der tyder på, at personer med tætte sociale bånd til det individ, der giver anledning til bekymring for radikaliserings (inklusive lærere), sandsynligvis vil overveje alternativer, inden de griber til formelle reaktioner.

4.2/ Formelle reaktionsintentioner

Med hensyn til formelle reaktioner viser resultaterne tydeligt, at lærere i begge lande reagerer på stigende radikaliseringsbekymring med stærkere intentioner om at gribe til formelle reaktioner. De anerkender risikoen for radikaliserings og reagerer. I gennemsnit er lærere i begge lande i stand til at reagere på bekymringer om radikaliserings på passende måder, hvilket fremgår af scenariernes stærke, positive indvirkning på de formelle reaktionsintentioner (se tabel S4 i det supplerende materiale). Lærerbekymringer om elevradikaliserings ser ud til føre til lignende adfærdsmæssige hensigter på tværs nationale kontekstuelle forskelle.

Der er dog vigtige forskelle landene imellem. Britiske lærere udviser et højere grundniveau af formelle reaktionsintentioner på tværs af scenarier end danske lærere, der derimod er mere tilbøjelige til at engagere sig i uformelle reaktioner. En del af forklaringen er sandsynligvis, at en højere andel af de britiske lærere har modtaget uddannelse om radikaliseringsforebyggelse, har erfaringer med elevradikaliserings og skal overholde 'Prevent Duty'. Alligevel følger det ikke automatisk heraf, at 'Prevent Duty' nødvendigvis fører til over-indberetning. Ser man på de observerede gennemsnitsværdier for intentionerne om formelt at indberette til myndighederne i tabel 3 (kombineret mål for formel indberetning), fremgår det, at britiske lærere i gennemsnit er ca. 27 % mere tilbøjelige til at reagere formelt end danske lærere i det ikke-radikaliserede scenarie 1 (gennemsnit 3,3 sammenlignet med 4,2). Dette kan rimeligvis fortolkes som over-indberetning blandt britiske lærere i betragtning af manglen på radikaliserings bekymringstegn i scenariet. Men hvis vi ser nærmere på de enkelte delspørgsmål, der udgør denne kombinerede værdi, viser det sig, at selvom britiske lærere er væsentligt mere villige til 'formelt at informere nationale/lokale forebyggelsesmyndigheder' end danske lærere i scenarie 1 (middelværdi på 2,4 mod 3,8), vedrører den største forskel, der bidrager til den samlede kombinerede forskel i formelle rapporteringsintentioner, viljen til at 'registrere detaljer i skolens log/system'. Her er britiske lærere meget mere tilbøjelige til at logge information end danske lærere (middelværdi 3,6 mod 5,3). I stedet for at afspejle en tendens blandt britiske lærere til at over-indberette bekymring om radikaliserings, afspejler dette måske snarere nationale forskelle i forhold til, hvor meget man anvender skolejournaler, og hvilken form for detaljer der er logget i kontaktbøger osv.

I modsætning hertil udtrykker de gennemsnitlige formelle reaktionsintentioner blandt danske lærere i Scenarie 2 (middelværdi = 3,7) og 3 (middelværdi = 4,0) antagelig en vis grad af under-indberetning (sammenlignet med henholdsvis 4,4 og 4,8 i Storbritannien). I betragtning af alvoren af

radikaliseringstegnene i scenarie 3 er det særligt bekymrende, at gennemsnitlige formelle reaktionsintentioner kun lige når midten af skalaen. Én fortolkning af disse resultater er, at selv om den britiske 'Prevent Duty' kan give anledning til en vis over-indberetning af ikke-bekymrende tilfælde, synes den også at bidrage til en væsentlig reduktion af under-indberetninger af tvetydige og klart bekymrende tilfælde.

5.0 Hvor sikre er lærerne på, hvordan de skal reagere

Vi bad lærerne om at angive, hvor sikre de følte sig på valget af reaktioner på den fiktive sag. Resultaterne viser, at lærerne i gennemsnit ikke blev mere sikre i deres valg af svar fra scenarie til scenarie, dvs. i takt med at bekymringstegnene blev mindre tvetydige. Der var dog en forskel mellem danske og britiske lærere i den henseende, at de britiske lærere blev en smule mere sikre på deres reaktionsintentioner, mens de danske lærere lå på samme niveau fra scenarie til scenarie. Danske lærere var mindre sikre på deres reaktionsintentioner end deres britiske kolleger, der tilkendegiver at føle sig mere sikre på, hvad der er den rette reaktion på scenarierne (se tabel S5 i det supplerende materiale for detaljer).

De britiske resultater er i tråd med tidligere undersøgelser af indberetning om mistanke om terrorvirksomhed fra den brede offentlighed. Disse undersøgelser indikerer, at jo mindre tvetydige tegnene på mistænkelig opførsel er, jo mere villig er offentligheden til at rapportere til myndighederne. Baseret på den nuværende undersøgelse kan vi kun gisne om, hvad der er årsag til denne forskel landene imellem. Én mulighed er, at indførelsen af 'Prevent Duty' i Storbritannien stimulerer lærerens tiltro til, at det er behørigt og nødvendigt at handle, især når tegnene bliver meget bekymrende. En anden mulighed er, at det højere niveau i Storbritannien til dels er et resultat af meget højere niveauer af forebyggelsesuddannelse, som netop har til formål at øge lærernes evne til at genkende tegn på radikaliserings og reagere passende. Sidstnævnte fortolkning understøttes af det resultat, at britiske lærere, der har gennemgået mere end to timers forebyggelsestræning rapporterer at føle sig mere sikre på reaktionsvalget end lærere uden uddannelse på tværs af alle tre scenarier.

6.0 Faktorer der præger læreres evne til at genkende og reagere på radikaliserings

I det følgende overvejer vi, hvilke andre faktorer ud over de eksperimentelle forhold (radikaliseringstegn) der påvirkede lærernes intentioner om at reagere, formelt eller uformelt. Vores store datamateriale tillod os at undersøge de andre prædiktorer inden for hvert scenarie: kommunikationskultur, køn, antal års erfaring, tidligere erfaring med elever, der er sårbare over for radikaliserings, TRAS og uddannelse.

6.1/ Vigtigheden af TRAS

For at undersøge, hvad læreres holdninger til indberetning (TRAS) betyder for deres rapporteringsintentioner, kørte vi fire regressioner, der forudsagde formelle og uformelle reaktionsværdier ud fra disse *inden for* henholdsvis det ikke-bekymrende scenarie 1 og det meget bekymrende scenarie 3. Tabel S6 i det supplerende materiale angiver resultaterne af denne analyse.

I både det mindst radikaliserede scenarie (1) og det mest radikaliserede scenarie (2) korrelerede en stærkere skolekommunikationskultur positivt med stærkere intentioner om at foretage uformelle reaktioner. Længere erfaring som lærer korrelerede kun positivt med uformelle reaktioner i det mildeste scenarie. Således er mere erfarne lærere mere tilbøjelige til at reagere uformelt på Adams situation i lavbekymrings-scenariet 1.

Interessant nok korrelerede erfaringer med elevradikalisering positivt med formelle reaktionsintentioner i både det ikke-radikale og det radikale scenarie. Således angiver lærere, der har gjort sig erfaringer med elevradikalisering i virkeligheden, i deres klasselokale eller på deres skole, højere intentioner om at reagere formelt i både scenarie 1 og scenarie 2. Ser man på de 673 lærere, der angav erfaring med radikaliserings blandt elever (41 % af de britiske respondenter angiver at have oplevet bekymring om

radikalisering hos en eller flere elever, hvor det tilsvarende antal var 25 % for danske lærere) og sammenligner dem med de lærere, der ikke har angivet en sådan erfaring, er det tydeligt, at dem, der rapporterede sagen til myndighederne, angiver betydelig stærkere intentioner om at reagere formelt og betydeligt svagere intentioner om at reagere uformelt. Der var ingen statistisk signifikante forskelle på dette forhold på tværs af scenarierne. Det indikerer, at oplevelser med radikalisering i virkeligheden, især erfaringer med indberetning til myndigheder, øger fremtidige intentioner om at reagere formelt og kan mindske uformelle reaktioner – men lige meget i en 'radikal' og i en 'ikke-radikal' sag.

Når det drejer sig om vigtigheden af TRAS-værdier, ser vi, at den kombinerede værdi for lærerholdninger til indberetning, dvs. deres engagement i rollen som indberetter, tillid til systemet og opfattelse af negative konsekvenser af indberetning, korrelerer stærkt og positivt med intentioner om at reagere formelt i både det ikke-radikale scenarie 1 og det mest radikale scenarie 3. Som vi også forventede, gør en positiv holdning til rapportering det mere sandsynligt, at lærere har til hensigt at henvende sig til myndighederne med deres bekymring.

Virksomheden af TRAS på uformelle reaktioner er mindre gennemskuelig. Vi ser her, at TRAS ikke har nogen effekt i det ikke-radikale scenarie 1 og en negativ effekt i det mest radikale scenarie 3, hvilket betyder, at lærere med højere TRAS-værdier er mindre tilbøjelige til at udvise uformelle reaktionsintentioner i dette scenarie. Når tegnene på radikalisering bliver mindre tvetydige, vil lærere med en positiv holdning til indberetning derfor undgå uformelle reaktioner og gribe til formelle reaktioner.

6.2/ Vigtigheden af uddannelse

I et policy-perspektiv er læreruddannelse i reaktion på bekymringer om radikalisering særlig interessant. Som beskrevet var britiske lærere meget mere tilbøjelige til at angive en form for uddannelse (93,0 % havde modtaget en eller flere timers uddannelse) end deres danske kolleger (79,8 % havde ikke modtaget nogen uddannelse, og kun 3,6 % angav mere end 1-2 timers uddannelse). I Danmark er det at have nogen uddannelse i radikaliseringforebyggelse (sammenlignet med ingen) forbundet med øgede formelle reaktionsintentioner i det mest radikale scenarie 3, men ikke i det ikke-radikale scenarie 1. Disse resultater er betryggende: Øget uddannelse og fokus på radikaliseringforebyggelse blandt lærere korresponderer med højere sandsynlighed for formelle reaktioner i det mest radikale scenarie 3, men ikke i det ikke-radikale scenarie 1. De danske data afviser således de bekymringer, der rejses i dele af forskningslitteraturen, nemlig at øget opmærksomhed på radikalisering blandt lærere vil føre til over-indberetning (se detaljer i tabel S7 i det supplerende materiale).

I Storbritannien øger det at have nogen uddannelse i radikaliseringforebyggelse (uanset hvor meget) betydeligt de formelle reaktionsintentioner, men kun i det ikke-radikale scenarie 1 (se tabel S8 i det

supplerende materiale). Yderligere analyse nuancerer imidlertid dette resultat. En analyse, der kun behandler de formelle reaktioner, der er inkluderet i den kombinerede værdi af formelle indberetningsintentioner, viser, at i det ikke-radikaliserede scenarie 1 er det at have nogen uddannelse associeret med øgede intentioner om formelt at diskutere sagen med skolens SSP-ansvarlige, om uformelt at diskutere sagen med en myndighedsperson, og om at notere sagens detaljer i skolejournalen, men *ikke* med at indberette sagen til nationale/lokale forebyggelsesmyndigheder eller kontakte en hotline for forebyggelse af ekstremisme. I det mest radikaliserede scenarie 3 er det at have nogen uddannelse i radikaliseringsforebyggelse associeret med en større sandsynlighed for at indberette til nationale/lokale forebyggelsesinstanser og drøfte sagen med myndighederne, men ikke med de resterende formelle reaktioner. Mens uddannelse således i Storbritannien fører til mere formelle reaktioner i scenarie 1, er det først og fremmest formelle reaktioner med undtagelse af formel indberetning til forebyggelsesmyndighederne (dvs. f.eks. formelle diskussioner med skolens SSP-ansvarlige). Tilsvarende: Selvom uddannelse i radikaliseringsforebyggelse i gennemsnit ikke øger sandsynligheden for formelle reaktioner i det mest radikaliserede scenarie 3, øger det sandsynligheden for at der indberettes direkte til myndighederne.

For at opsummere: Øget uddannelse i forebyggelse af radikalisering er i Danmark associeret med mere formel indberetning i det mest bekymringsvækkende scenarie 3, mens uddannelse ikke har nogen indvirkning på formel indberetning i scenarie 1 og 2. I et policy-perspektiv tyder det på, at mere uddannelse af danske lærere i at genkende og reagere på radikalisering ikke vil føre til over-indberetning af ikke-bekymrende tilfælde, men snarere mindske under-indberetning af virkeligt bekymrende tilfælde. I Storbritannien, hvor uddannelsesniveaulet allerede er ganske højt, er mere uddannelse associeret med mere formel indberetning i det mindst bekymrende scenarie 1, mens det ikke er associeret med formel indberetning i scenarie 2 eller 3. Men som det fremgår af ovenstående, slører dette aggregerede mønster i Storbritannien, at sammenhængen mellem uddannelse og formel indberetning i scenarie 1 drives af en øget sandsynlighed for at drøfte bekymringer med skolens SSP-ansvarlige, hvorimod mere uddannelse i scenarie 3 faktisk øger sandsynligheden for at indberette til nationale eller lokale myndigheder (dvs. uddannelse medvirker til at mindske under-indberetning).

7.0 Policy-implikationer

7.1/ anbefalinger

På baggrund af undersøgelsens resultater rådes myndigheder og beslutningstagere til at overveje de følgende fem anbefalinger, når de ser på, hvordan lærere skal forberedes på at håndtere og reagere på bekymring om radikaliserings blandt elever:

1. *Brug fællesforståelse som udgangspunkt for videreuddannelse:* Lighedspunkterne mellem, hvordan danske og britiske lærere genkender tegn på radikaliserings og reagerer på dem, understreger, at det giver god mening, at lærere får viden om radikaliserings gennem uddannelse og oplysning. Den fælles grundforståelse af, hvad radikaliserings indebærer, og hvordan man bedst kan reagere på det, danner et nyttigt udgangspunkt for videreuddannelse og diskussion af tvetydige sager.
2. *Lær af andre:* Identificeringen af en grundlæggende fællesforståelse af bekymrende tegn på elevradikaliserings peger på potentialet i international udveksling af *best practices* for uddannelsesprogrammer og deres indhold.
3. *Læreruddannelse i forebyggelse af radikaliserings bør fokusere på at forklare, hvordan radikaliserings kan se ud, men også på, hvad der ikke er radikaliserings, for at undgå overindberetning af ikke-bekymrende sager.* På baggrund af resultaterne præsenteret ovenfor er der grund til at tro, at en sådan uddannelse vil øge lærernes vished om, hvordan de skal reagere, og derved forhindre underindberetning af klart bekymrende sager.
4. *Kommunikation og uddannelse rettet mod lærere bør fokusere på at sikre 'Tillid' til systemet og forholde sig til bekymringer om 'Konsekvenser' for studerende:* Uddannelse skal sigte mod uddybende at forklare procedurerne for formel rapportering for lærerne og sørge for at tackle

læreres bekymringer for ikke at blive taget alvorligt, når de indberetter til myndighederne, og deres bekymringer omkring konsekvenserne for eleven. Det vil hjælpe med at skabe tillid til myndighederne på kort sigt, og positive erfaringer med at henvende sig til myndighederne angående bekymring over elevers radikaliserings vil være afgørende for, at lærerne føler sig på sikker grund med indberetning i det lange løb.

5. *Prioriter at nå yngre og mindre erfarne lærere med uddannelse og oplysning:* De resultater, der præsenteres her, peger på, at vi skal sørge for at nå lærere med færre års erfaring og dem, der ikke tidligere har oplevet bekymring vedrørende radikaliserings blandt elever, med uddannelsesinitiativer og oplysning, da denne gruppe lærere er mindre tilbøjelige til at reagere formelt, også i det mest bekymringsvækkende scenarie.

Referencer

- Busher, Joel, Tufyal Choudhury & Paul Thomas. 2019. "The enactment of the counter-terrorism 'Prevent duty' in British schools and colleges: beyond reluctant accommodation or straightforward policy acceptance." *Critical Studies on Terrorism*:1-23.
- Bryan, Hazel. 2017. "Developing the political citizen: How teachers are navigating the statutory demands of the Counter-Terrorism and Security Act 205 and the Prevent Duty." *Education, citizenship and social justice*, 12 (3):213-226.
- Busher, Joel, Tufyal Choudhury, Paul Thomas & Gareth Harris. 2017. *What the Prevent duty means for schools and colleges in England: An analysis of educationalists' experiences*. Research Report, Aziz Foundation.
- Dudenhoefer, A. 2018. "Resisting radicalisation: A critical analysis of the UK Prevent duty." *Journal for Deradicalisation*, 14:153-191.
- Moffat, Adrienne & F Jeane Gerard. 2019. "Securitising education: an exploration of teachers' attitudes and experiences regarding the implementation of the Prevent duty in sixth form colleges." *Critical Studies on Terrorism*:1-21. doi: 10.1080/17539153.2019.162986.
- Parker, David, Lindekilde, Lasse & Gøtzsche-Astrup, Oluf. 2020. 'Recognising and Responding to Radicalisation at the "Frontline": Assessing the capability of school teachers to recognise and respond to radicalisation, *British Educational Research Journal*, DOI: 10.1002/berj.3677.
- Revell, Lynn. 2019. "Teacher practice and the pre-crime space: prevent, safeguarding and teacher engagement with extremism and radicalisation." *Practice*, 1 (1):21-36.
- Thomas, Paul, Michele Grossman, Shamim Miah & Kris Christmann. 2017. *Community reporting thresholds*. Lancaster, UK: Centre for Research and Evidence on Security Threats (CREST).

Supplerende materiale

Karakteristika ved de udsnit, der indgår i undersøgelsen

Demografi	STORBRITANNIEN (n=803)	DANMARK (n=1,370)
	Frekvens (%)	Frekvens (%)
Køn (n=2.105)		
Kvinder	460 (62%)	729 (53%)
Mænd	272 (37%)	616 (45%)
Ønsker ikke at svare	3 (0.5%)	25 (2%)
Alder (n=2.048)		
18-24	37 (5%)	1 (0%)
25-34	191 (26%)	186 (14%)
35-44	226 (31%)	447 (34%)
45-54	168 (23%)	333 (25%)
55-65	104 (14%)	355 (27%)
Antal års erfaring (n=2.109)		
Under 1 år	29 (4%)	15 (1%)
1-2 år	57 (8%)	24 (2%)

3-5 år	139 (19%)	124 (9%)
6-10 år	160 (22%)	350 (26%)
11-20 år	222 (30%)	443 (32%)
Over 20 år	132 (18%)	414 (30%)

Eksperimentelle betingelser – radikaliseringsscenarier

Tekst 1:

Adam er 16 og født og opvokset i Storbritannien. Siden han blev teenager, har Adam ønsket en stærkere tilknytning til en religion, som han følte, opfyldte hans behov. Gennem venner blev han involveret i en religiøs gruppe, der afspejlede den type person, han ønskede at være. Adams identitet er nu stærkt funderet i denne gruppes tro og aktiviteter. Adam er blevet særligt tæt knyttet til to ældre mænd i gruppen, der giver ham råd og vejledning. En af disse ældre mænd er blevet en faderfigur for Adam, og han søger ofte råd fra denne rollemodel, som også er den religiøse gruppes leder. Men Adam er også stærkt påvirket af gruppens yngre mænd. Han deler deres interesser, og flere af dem er blevet hans gode venner.

Du er Adams lærer. Du deler ikke hans verdensopfattelse eller tro, men du har indtil videre støttet hans religiøse udvikling og synes på mange måder, at den har gjort ham godt. Du ved, at han er pålidelig, og at han hidtil haft meget at kæmpe med i sit liv. Selvom du føler, at religiøs udvikling kan hjælpe Adam, har du også bemærket, at han undertiden virker mere stille eller mindre glad i klassen, og du føler, at der kan være noget galt. Når du spørger Adam om dette, siger han, at det bare er fordi, han er stresset over sine lektier.

Tekst 2:

Adam er 16 og født og opvokset i Storbritannien. Siden han blev teenager, har Adam ønsket en stærkere tilknytning til en religion, som han følte, opfyldte hans behov. Gennem venner blev han involveret i en religiøs gruppe, der afspejlede den person, han ønskede at være. Adams identitet er nu stærkt funderet i denne gruppes tro og aktiviteter. Adam er blevet særligt tæt knyttet til to ældre mænd i gruppen, der giver ham råd og vejledning. En af disse ældre mænd er blevet en faderfigur for Adam, og han søger ofte råd fra denne rollemodel, som også er den religiøse gruppes leder. Men Adam er også stærkt påvirket af gruppens yngre mænd. Han deler deres interesser, og flere af dem er blevet hans gode venner. Han tilbringer mindre tid med sin familie. Adam bliver hemmelighedsfuld, når han arbejder på sin computer i spisebrikvarteret, og lukker den, når en lærer nærmer sig hans skærm. Adams syn på verden, som er

påvirket af både hans venner i gruppen og det, han læser på internettet, synes at have ændret sig på det seneste, og han bliver mere og mere vred over regeringens politik, både i Storbritannien og i udlandet.

Du er Adams lærer. Du deler ikke hans verdensopfattelse eller tro, men du har indtil videre støttet hans religiøse udvikling og synes på mange måder, at den har gjort ham godt. Du ved, at han er pålidelig, og at han hidtil har haft meget at kæmpe med i sit liv. Selvom du føler, at religiøs udvikling kan hjælpe Adam, har du også bemærket, at han undertiden virker mere stille eller mindre glad i klassen, og du føler, at der kan være noget galt. Når du spørger Adam om dette, siger han, at det bare er fordi, han er stresset over sine lektier.

Tekst 3

Adam er 16 og født og opvokset i Storbritannien. Siden han blev teenager, har Adam ønsket en stærkere tilknytning til en religion, som han følte, opfyldte hans behov. Gennem venner blev han involveret i en religiøs gruppe, der afspejlede den person, han ønskede at være. Adams identitet er nu stærkt funderet i denne gruppes tro og aktiviteter. Adam er blevet særligt tæt knyttet til to ældre mænd i gruppen, der giver ham råd og vejledning. En af disse ældre mænd er blevet en faderfigur for Adam, og han søger ofte råd fra denne rollemodel, som også er den religiøse gruppes leder. Men Adam er også stærkt påvirket af gruppens yngre mænd. Han deler deres interesser, og flere af dem er blevet hans gode venner. Han tilbringer mindre tid med sin familie. Adam bliver hemmelighedsfuld, når han arbejder på sin computer i spisebrikvarteret, og lukker den, når en lærer nærmer sig hans skærm. Adams syn på verden, som er påvirket af både hans venner i gruppen og det, han læser på internettet, synes at have ændret sig på det seneste og han bliver mere og mere vred over regeringens politik, både i Storbritannien og i udlandet. Nogle lærere har en mistanke om, at han har studeret ekstremistisk litteratur og beskæftiget sig med materiale fra oversøiske konflikter. Adam er begyndt at tale for brug af vold til at ændre regeringens politik og begyndt at dyrke dem, der bruger vold til politiske formål, som helte.

Du er Adams lærer. Du deler ikke hans verdensopfattelse eller tro, men du har indtil videre støttet hans religiøse udvikling og synes på mange måder, at den har gjort ham godt. Du ved, at han er pålidelig, og at han hidtil har haft meget at kæmpe med i sit liv. Selvom du føler, at religiøs udvikling kan hjælpe Adam, har du også bemærket, at han undertiden virker mere stille eller mindre glad i klassen, og du føler, at der kan være noget galt. Når du spørger Adam om dette, siger han, at det bare er fordi, han er stresset over sine lektier.

Resultat af de statistiske analyser

Tabel S1. Teacher Reporting Attitude Scale: TRAS-total og underaspekter

	Dansk	Britisk
TRAS-Total	0,58 (0,11)	0,66 (0,15)
Forpligtelse	0,73 (0,15)	0,79 (0,21)
Tillid	0,54 (0,17)	0,60 (0,20)
Konsekvenser (omvendt skaleret)	0,50 (0,14)	0,61 (0,17)

Bemærk: Resultaterne er angivet som gennemsnit med standardafvigelse i parentes. Alle skalaer skaleres 0-1. Alle forskelle landene imellem er signifikante ved $p < .000$.

Tabel S2. Scenariets effekt på bekymring om radikalisering.

	Model I	Model II
Scenarie	0,46 (0,03)***	0,49 (0,06)***
Land (reference=britisk)		-0,042 (0,057)
Scenarie*Land		-0,06 (0,07)
Interaktion		
Konstant	4,62 (0,03)***	4,64 (0,05)***
Adj R ²	0,078	0,079

Bemærk: Scenarie er kodet ortogonalt som -1 (Scenarie 1), 0 (Scenarie 2) og 1 (Scenarie 3). Land er kodet som 0 (Storbritannien) og 1 (Danmark). Bekymring er kodet 1 (ingen bekymring) til 7 (stor bekymring).

Tabel S3. Scenariets effekt på uformelle reaktioner.

	Model I	Model II
Scenarie	0,04 (0,03)	-0,03 (0,05)
Land (reference=britisk)		0,45 (0,05)***
Scenarie*Land		0,11 (0,06) ⁺
Interaktion		
Konstant	5,20 (0,023)	4,9 (0,037)
Adj R ²	<0,001	0,04

Bemærk: Scenarie er kodet ortogonalt som -1 (Scenarie 1), 0 (Scenarie 2) og 1 (Scenarie 3).

Land er kodet som 0 (Storbritannien) og 1 (Danmark). Uformelle reaktioner er kodet 1-7.

Tabel S4. Scenariets effekt på formelle reaktioner.

	Model I	Model II
Scenarie	0,34 (0,035)***	0,34 (0,054)***
Land (reference=britisk)		-0,82 (0,056)***
Scenarie*Land		0,016 (0,069)
Interaktion		
Konstant	3,94 (0,028)	4,46 (0,045)
Adj R ²	0,043	0,13

Bemærk: Scenarie er kodet ortogonalt som -1 (Scenarie 1), 0 (Scenarie 2) og 1 (Scenarie 3). Land er kodet som 0 (Storbritannien) og 1 (Danmark). Formelle reaktioner er kodet 1-7.

Tabel S5. Scenariets effekt på vished om egen reaktion.

	Model I	Model II
Scenarie	-0,005 (0,041)	0,12 (0,067) ⁺
Land (reference=britisk)		-0,32 (0,07)***
Scenarie*Land		-0,19 (0,08)*
Interaktion		
Konstant	4,75 (0,033)	4,95 (0,055)
Adj R ²	0,043	0,130

Bemærk: Scenarie er kodet ortogonalt som -1 (Scenarie 1), 0 (Scenarie 2) og 1 (Scenarie 3). Land er kodet som 0 (Storbritannien) og 1 (Danmark). Vished omkring reaktion er kodet 1-7.

Tabel S6. Kovariansanalyse af reaktionsintentioner, begge lande tilsammen.

	Scenarie 1 (ikke-radikaliseret)		Scenarie 3 (radikaliseret)	
	Uformel reaktion	Formel reaktion	Uformel reaktion	Formel reaktion
Kommunikation	0,15 (0,03)***	-0,04 (0,04)	0,19 (0,03)***	0,01 (0,04)
Køn (reference= kvinde)	-0,05 (0,07)	-0,01 (0,10)	-0,07 (0,07)	0,03 (0,09)
Lærer erfaring	0,09 (0,03)**	-0,03 (0,04)	0,03 (0,03)	-0,05 (0,03)
Erfaring med radikaliserings	0,07 (0,07)	0,27 (0,10)*	0,01 (0,08)	0,31 (0,09)**
TRAS	0,24 (0,28)	3,40 (0,37)***	-0,93 (0,29)**	30,15 (0,34)***
Konstant	3,71 (0,28)	1,87 (0,37)	4,55 (0,28)	2,36 (0,33)

Adj R² 0,040 0,110 0,046 0,117

Bemærk: Kommunikation er kodet 1-7. Køn er kodet 0 (kvinde) og 1 (mand). Erfaring som lærer er kodet i parentes 1-6. Erfaring med radikaliserings er kodet 0 (ingen erfaring) og 1 (erfaring med en eller flere elever).

Tabel S7. Kovariansanalyse af indberetningshensigter, kun danske lærere (n>451).

	Scenarie 1 (ikke-radikaliseret)		Scenarie 3 (radikaliseret)	
	Uformelle reaktioner	Formelle reaktioner	Uformelle reaktioner	Formelle reaktioner
Uddannelse	0,04 (0,12)	0,12 (0,15)	0,06 (0,10)	0,32 (0,14)*
Kommunikation	0,09 (0,04)*	0,02 (0,06)	0,09 (0,04)*	0,10 (0,06) +
Køn (reference=kvinde)	-0,14 (0,08) +	-0,03 (0,12)	-0,05 (0,08)	0,01 (0,12)
Lærererfaring	0,12 (0,04)**	0,23 (0,05)***	-0,01 (0,04)	0,08 (0,05)
Erfaring med radikaliserings	0,03 (0,72)	0,02 (0,14)	0,13 (0,09)	0,05 (0,13)
Konstant	4,2 (0,33)	2,1 (0,47)	4,9 (0,34)	3,20 (0,47)
Adj R ²	0,028	0,033	0,007	0,018

Bemærk: Uddannelse er kodet 0 (ingen træning) og 1 (1 times uddannelse eller derover). Kommunikation er kodet 1-7. Køn er kodet 0 (kvinde) og 1 (mand). Erfaring som lærer er kodet i parentes 1-6. Erfaring med radikaliserings er kodet 0 (ingen erfaring) og 1 (erfaring fra en eller flere elever).

Tabel S8. Kovariansanalyse af indberetningshensigter, kun britiske lærere (n>223).

	Scenarie 1 (ikke-radikaliseret)		Scenarie 3 (radikaliseret)	
	Uformelle reaktioner	Formelle reaktioner	Uformelle reaktioner	Formelle reaktioner
Uddannelse (reference: ingen uddannelse)				
1-2 timer	-0,21 (0,31)	0,98 (0,37)**	-0,80 (0,46) +	0,11 (0,40)
3-4 timer	-0,15 (0,32)	1,1 (0,39)**	-0,80 (0,48)	0,56 (0,41)

5-9 timer		-0,14 (0,36)	1,3 (0,42)**	-0,82 (0,52)	0,64 (0,45)
10 timer eller mere		-0,11 (0,38)	1,3 (0,45)**	-0,43 (0,56)	0,73 (0,49)
Kommunikation		0,22 (0,06)***	0,11 (0,07)	0,19 (0,07)**	0,19 (0,05)***
Køn		0,04 (0,16)	-0,03 (0,19)	-0,13 (0,18)	0,07 (0,16)
(reference=kvinde)					
Lærererfaring		0,06 (0,06)	-0,14 (0,07)*	-0,02 (0,07)	0,04 (0,06)
Erfaring	med	0,10 (0,16)	-0,01 (0,19)	0,06 (0,20)	-0,06 (0,18)
radikalisering					
Konstant		3,8 (0,51)	3,2 (0,61)	4,7 (0,20)	3,3 (0,53)
Adj R ²		0,033	0,046	0,019	0,065

Bemærk: Træning er kodet i parentes. Kommunikation er kodet 1-7. Køn er kodet 0 (kvinde) og 1 (mand). Erfaring som lærer er kodet i parentes 1-6. Erfaring med radikalisering er kodet 0 (ingen erfaring) og 1 (erfaring med en eller flere elever).

